

Aan de leden van de gemeenteraad Waalre

Uw brief van	Uw kenmerk	Behandelaar
-	-	Team Financiën
Onderwerp	Ons kenmerk	Datum
Kaderbrief 2027	1114536	07-04-2026

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt de kaderbrief 2027. Met deze brief stelt het college de financiële en beleidsmatige uitgangspunten vast voor het opstellen van de Programmabegroting 2027–2030. De gemeente staat voor de opgave om wettelijke taken te blijven uitvoeren, het bestaande beleid te continueren, de kwaliteit van dienstverlening te borgen en tegelijkertijd financieel gezond te blijven.

De landelijke ontwikkelingen – waaronder oplopende kosten, onzekerheden in het gemeentefonds en toenemende druk op het sociaal domein – vragen om een behoedzame en realistische begrotingssystematiek. De komende maanden staan de installatie van een nieuwe gemeenteraad, de totstandkoming van een raadsprogramma en de benoeming van een nieuw college centraal.

Vanwege de veranderingen die deze periode onvermijdelijk met zich mee gaat brengen, ligt een beleidsarme kaderbrief en beleidsarme begroting 2027 voor de hand.

Deze kaderbrief beperkt zich daarom tot het benoemen van financiële kaders, en grote ontwikkelingen die de gemeente op zich af ziet komen. In het overdrachtsdocument dat het college heeft opgesteld voor de nieuwe raad zijn deze ontwikkelingen verder uitgewerkt.

Financiële kaders

In deze paragraaf worden de financiële kaders benoemd waarmee later in het jaar de beleidsarme begroting opgesteld wordt. Deze kaders zijn niet nieuw. Het merendeel van deze kaders wordt al meerdere jaren gehanteerd.

✓ **Beleidsarme begroting**

Voor 2027 wordt een beleidsarme begroting opgesteld. Dit betekent dat geen nieuwe beleidsintensivering worden toegevoegd, tenzij wettelijk verplicht, reeds bestuurlijk toegezegd of noodzakelijk. De focus ligt hierbij op continuïteit van bestaande taken, beleid en dienstverlening. Om de noodzaak van nieuwe budgetten te wegen hanteert het college een objectief afwegingskader waarin bijvoorbeeld urgentie en maatschappelijke impact afgewogen wordt.

✓ **Meerjarig sluitende begroting**

De gemeente hanteert als uitgangspunt dat de begroting meerjarig structureel sluitend is. Eventuele tekorten worden niet doorgeschoven naar toekomstige jaren. Structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten. Incidentele middelen worden uitsluitend ingezet voor incidentele uitgaven.

✓ **Realistisch begroten**

De onderuitputting in 2025 vormt het uitgangspunt voor het bepalen van de budgethoogte in 2027. Dit betekent dat structureel niet-benutte middelen worden verlaagd in de begroting 2027. Hiermee wordt een realistische en sobere raming geborgd en wordt voorkomen dat middelen onnodig worden opgehoogd. Dit vraagt om extra aandacht voor risicobeheersing en op orde houden van het weerstandsvermogen. Daarnaast zorgt dit kader voor een groter risico op tekorten. De onvermijdelijke consequentie is dat er wellicht vaker dan voorheen een begrotingswijziging zal worden voorgesteld in de tussenrapportage voor het bijramen van budget.

✓ **Vrije reserves**

De vrije reserves dienen minimaal 110% van de geïdentificeerde risico's te bedragen. Hiermee blijft het weerstandsvermogen op een robuust niveau en kan de gemeente onverwachte financiële tegenvallers opvangen zonder direct te hoeven bezuinigen.

✓ **Bufferreserve**

De bufferreserve (ijzeren voorraad) bedraagt minimaal € 5.250.000. Deze reserve fungeert als eerste verdedigingslinie bij financiële schokken en draagt bij aan de stabiliteit van de meerjarenbegroting.

✓ **Solvabiliteit**

De gemeente hanteert een minimum voor de solvabiliteitsratio van 20%. Dit is volgens landelijke normen de absolute ondergrens om de financiële positie van de gemeente op termijn gezond te houden en om ruimte te behouden voor toekomstige investeringen.

✓ **Structurele exploitatieruimte**

De structurele exploitatieruimte moet minimaal € 0 bedragen. Dit betekent dat structurele lasten volledig gedekt moeten zijn door structurele baten. Nieuwe structurele uitgaven worden alleen opgenomen wanneer hiervoor structurele dekking beschikbaar is.

✓ **Loon- en prijsindexatie**

Loonindex 2027: 3%

Voor dit percentage is gekozen omdat 3% het resultaat is van een langjarig gemiddelde stijging en overeenkomst met de voorgestelde loonindex van de grote verbonden partijen.

Prijsindex: conform de meicirculaire 2026

Per begrotingspost wordt bezien of indexering nodig is.

✓ **Wettelijke taken**

Wettelijke taken hebben prioriteit. De gemeente is en blijft altijd verantwoordelijk voor het uitvoeren van wettelijke taken.

Ontwikkelingen en opgaven voor de komende jaren

De komende jaren krijgt de gemeente te maken met een aantal grote maatschappelijke opgaven die een aanzienlijke inzet van capaciteit, middelen en bestuurlijke aandacht vragen. Deze ontwikkelingen vormen de context waarbinnen de begroting 2027–2030 tot stand komt. In het Overdrachtsdocument Samen bouwen, samen groeien en samen verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst van Waalre wordt nader op deze ontwikkelingen ingegaan. Het betreft:

- ✓ Participatie en samenleving
- ✓ Wonen en leven in Waalre
- ✓ Weerbaarheid in de samenleving, overheid en organisatie
- ✓ Ruimtelijk domein
- ✓ Samenwerking

Om invulling te geven aan bovengenoemde ontwikkelingen en bijbehorende bestuurlijke ambities is een toekomstbestendige organisatie noodzaak. Dit betekent zorgen voor een formatieomvang die past bij de opgaven, het invullen van modern werkgeverschap en het maken van een onvermijdelijke digitaliseringsslag. Hiervoor zijn de komende jaren stevige investeringen nodig.

Op basis van het laatst bekende financiële uitgangspunt (RIB financiële update 2026 van 5 maart 2026) is er geen financiële ruimte om nieuwe ambities toe te voegen. Wettelijke taken en huidige ambities leggen volledig beslag op de begroting. Dat betekent indien nieuwe ambities worden toegevoegd, er ruimte gevonden moet worden in het schrappen van huidig beleid/voorzieningen en/of onze inkomsten verhoogd moeten worden. Een beleidskeuzemenu met opties zal het debat hierover in de raad ondersteunen.

Conclusie en vervolgproces

De komende maanden staan in het teken van verandering en overgang. Deze kaderbrief biedt hierin een stevig houvast voor het opstellen van de beleidsarme begroting 2027.

Deze markeert de financiële randvoorwaarden waarbinnen de nieuwe raad en het toekomstige college hun ambities kunnen vormgeven. Deze kaderbrief geeft richting, zodat straks met een helder vertrekpunt verder gebouwd kan worden.

Een beleidsarme begroting betekent dat hierin in principe geen nieuwe ambities van de raad zijn opgenomen. Nieuwe ambities uit het brede raadsprogramma worden vertaald in een uitvoeringsprogramma van het college. Dit zal begin 2027 via een separaat raadsvoorstel aan de raad worden aangeboden samen met de bijbehorende begrotingswijziging.

Uw raad heeft met de invoering van Pepperflow stappen gezet naar een eenvoudigere opzet van de huidige begroting. De nieuwe bestuursperiode is een geschikt moment om de opzet van de P&C-stukken te bezien en de mogelijkheden die Pepperflow biedt voor verantwoording van de uitvoering van het beleid te benutten.

Wij vinden het belangrijk dat u als raad uw controlerende rol kan vervullen. Wij realiseren ons dat een beleidsarme begroting u voor de jaarcyclus 2027 hierin kan beperken. In overleg met de Auditcommissie willen wij u hiervoor bij de begroting 2027 een passende oplossing voorleggen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Waalre,

Gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

Burgemeester,

M.F. Oosterveer